

СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ІНТЕГРАЦІЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Катинська І. В.

*кандидат географічних наук, доцент,
доцент кафедри водних біоресурсів та аквакультури
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
м. Одеса, Україна*

Актуальність проблеми активізації навчальної діяльності здобувачів вищої освіти зростає в умовах цифровізації освітнього простору. Сучасна система вищої освіти дедалі частіше стикається з викликами, пов'язаними з необхідністю забезпечення доступності, якості та гнучкості навчання. Інтеграція цифрових технологій не лише підвищує ефективність навчання, а й трансформує педагогічну взаємодію, зміну ролей викладача й студента, розвиток навичок самостійної роботи, критичного мислення, цифрової грамотності та здатності до адаптації в умовах інформаційного перевантаження [1, с. 12].

Цифрові технології забезпечують гнучкий, інтерактивний та індивідуалізований процес навчання, що є особливо цінним у дистанційній або змішаній освіті за умов карантину, воєнного стану та інших викликів, що порушують стабільність навчального процесу. Саме цифрові інструменти гарантують його безперервність і стійкість [2, с. 3].

Сучасне освітнє середовище вимагає від викладача постійного вдосконалення педагогічних підходів, використання гнучких освітніх траєкторій, інтерактивних методик і мультимедійного контенту. Водночас від здобувача очікується не лише засвоєння матеріалу, а й активна участь у навчальному процесі, ініціативність, вміння співпрацювати, приймати рішення та відповідати за результати навчання. Досягнення такого рівня участі значною мірою можливе завдяки впровадженню цифрових технологій, які створюють нову культуру навчання – гнучку, персоналізовану, відкриту до інновацій і діалогу.

Мета: здійснити аналітичний огляд можливостей цифрових технологій у забезпеченні активної участі здобувачів вищої освіти в навчальному процесі та виявити ефекти їхнього впровадження на прикладі умовно-емпіричних моделей.

У роботі проведено моделювання впливу ключових цифрових інструментів на освітню активність студентів. Умовно прийнято, що серед 100 респондентів (здобувачів вищої освіти, які брали участь у курсі в гібридному форматі) 78% позитивно оцінили

індивідуалізовані форми роботи через Google Classroom, 64% вказали на зростання особистої відповідальності під час виконання самостійних завдань у Moodle, а 85% відзначили підвищення мотивації при використанні Kahoot, Padlet, Mentimeter тощо. Моделювання ґрунтувалося на принципах змішаного навчання та охоплювало когнітивну, мотиваційну й поведінкову активність. Оцінювання враховувало рівень залученості, швидкість виконання, рефлексію та якість зворотного зв'язку, дозволяючи визначити не лише рівень, а й структуру активності [3, с. 300].

Результати подано у формі графіка (рис. 1) і таблиці 1. Показники активності здобувачів аналізувалися за 5-бальною шкалою.

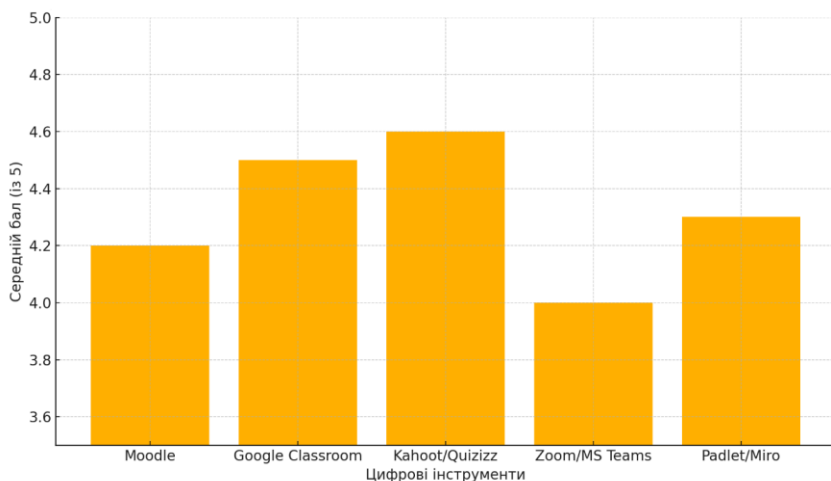

Рис. 1. Умовна діаграма змін у навчальній активності при використанні цифрових технологій

Таблиця 1

Вплив цифрових інструментів на активність студентів (умовна модель)

Інструмент	Компонент активності	Середній бал (із 5)
Moodle	Самоорганізація	4.2
Google Classroom	Індивідуалізація	4.5
Kahoot/Quizizz	Мотивація через гейміфікацію	4.6
Zoom/MS Teams	Синхронна взаємодія	4.0
Padlet/Miro	Колективна взаємодія	4.3

Аналіз отриманих результатів свідчить, що активне використання цифрових платформ сприяє активізації студентів як у когнітивному, так і в емоційно-мотиваційному аспектах. Зокрема, 63% опитаних відзначили, що інтерактивні інструменти зменшують страх під час відповідей перед групою. Такий ефект досягається за рахунок гейміфікації, візуалізації результатів у реальному часі та анонімності деяких форм тестування. Умовне опитування також продемонструвало підвищення рівня психологічного комфорту та зменшення тривожності у студентів, які мали стабільний доступ до цифрових ресурсів [2, с. 5].

Цікаво, що згідно з додатковими даними, 72% опитаних студентів висловили бажання мати більшу кількість інтерактивних завдань у навчальному курсі, а 67% визнали, що саме гнучкість цифрового формату допомогла їм краще поєднувати навчання з іншими обов'язками, такими як робота чи волонтерство. Це свідчить про високий рівень адаптивності цифрових технологій до потреб студентської аудиторії.

Також важливо зазначити, що цифрові платформи дозволяють викладачам не лише ефективно керувати навчальним процесом, а й формувати культуру постійного вдосконалення освітніх продуктів. Наприклад, використання аналітичних модулів у Moodle або Google Classroom дозволяє моніторити успішність студентів у динаміці, що сприяє впровадженню персоналізованих підходів [3, с. 300].

Крім того, цифрові середовища стимулюють розвиток спільнот навколо навчальних тем. Це сприяє формуванню навчальних колаборацій, де студенти діляться досвідом, обговорюють проблеми та спільно шукають шляхи їх розв'язання. У таких умовах активність набуває не лише академічного, а й соціального характеру, що важливо для формування ключових компетентностей XXI століття [4, с. 18].

Загалом, цифрові технології трансформують логіку навчального процесу: від інформаційно-орієнтованої моделі – до діяльнісної, студентоцентрованої. Вони створюють простір для індивідуального зростання, партнерської взаємодії й креативного вирішення навчальних завдань [3, с. 300; 4, с. 18]. Залучення до віртуальних міждисциплінарних проєктів, створення цифрових історій, подкастів, онлайн-майстерень сприяє розвитку не лише професійних знань, а й навичок комунікації, тайм-менеджменту та самопрезентації. Такі результати були зафіксовані в експериментальних курсах, де студенти презентували свої проєкти через інтерактивні платформи та отримували фідбек від зовнішніх експертів [1, с. 60].

Література:

1. Антонова О., Фамілярська Л. Використання цифрових технологій в освітньому процесі: теорія і практика. Київ : Освіта, 2019. 120 с.
2. Педагогічні інновації у фаховій освіті : матеріали XV Всеукр. наук.-практ. конф., м. Ужгород, 15 квітня. 2025 р. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2025. 128с.
3. Стойка О., Матейчук Д. Сучасні підходи до впровадження цифрових технологій в освітньому процесі. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 62. С. 298–301.
4. Гончарова Т. Цифрові технології в освіті : практичний посібник. Львів : ЛНУ, 2022. 80 с.